

Skördeprognos för spannmål och oljeväxter 2017

Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2017

I korta drag

Årets spannmålsskörd prognostiseras till 5,7 miljoner ton

Enligt prognosen blir den totala spannmålsskörden drygt 5,7 miljoner ton för 2017. Det är 5 % mer än förra årets skörd såväl som den genomsnittliga skörden för de fem senaste åren. Att totalskörden av spannmål förväntas bli större 2017 jämfört med 2016 förklaras främst av att hektarskördarna för de flesta spannmålsgrödorna förväntas bli högre i år.

Skörden av höstvetete uppskattas öka med 305 900 ton till 2,8 miljoner ton jämfört med 2016 och är därmed den gröda vars skörd ökat mest räknat i ton. Ökningen beror främst på större odlad areal men även på högre hektarskörd. Höstvetete svarar för 49 % av spannmålsskörden. Den näst största andelen av spannmålsskörden står vårkorn för, 26 %, vilket motsvarar 1,5 miljoner ton.

Större skörd av oljeväxter, än 2016, enligt prognosen

Totalskörden av oljeväxter uppskattas bli 0,35 miljoner ton vilket är cirka 32 % mer än förra året. Detta beror till största delen på att arealen för höstraps ökar med 27 % samtidigt som höstraps svarar för 92 % av den totala oljeväxtarealen. Årets skörd av oljeväxter förväntas bli 10 % större än genomsnittet för de fem senaste åren.

Metod för beräkning av prognos

Prognoserna är gjorda utifrån en metod som utvecklats vid Jordbruksverket och som baseras på statistiska samband mellan tidigare års väderdata och skördar. I modellen används de vädervariabler som bäst förklarar variationerna i hektarskördarna. I beräkningarna används förutom väderdata även odlade arealer för år 2017. Prognoserna bygger på att årets väder från och med augusti och framåt är som under ett normalår, vilket är medelvärde av de senaste 30 åren. Skulle vädret från augusti och framåt avvika avsevärt från normalåret kan skillnaderna mellan prognoserna och de verkliga skördarna bli stora. Redovisning görs endast totalt för hela landet då regionala uppgifter är för osäkra för att redovisas.

Ylva Olsson, 036 – 15 64 10
statistik@jordbruksverket.se

Statistiken har producerats av Statens Jordbruksverk, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1654-4188 Serie JO – Jordbruk, skogsbruk och fiske. Utkom den 18 augusti 2017.
Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.
Utgivare av Statistiska meddelanden är Helen Stoye, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
<hr/>	
Totalskördar	3
Hektarskördar	5
Väder	6
Temperatur	7
Nederbörd	7
Fakta om statistiken	9
<hr/>	
Detta omfattar statistiken	9
Så görs statistiken	9
Prognosmetod	9
Skördens beroende av vädret	9
Statistikens tillförlitlighet	10
Felkällor	10
Föregående års prognoser	10
Bra att veta	12
Annan statistik	12
Elektronisk publicering	12
In English	13
<hr/>	
Summary	13
Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2017	13
Total production	13
Yield per hectare	13
List of terms	13

Statistiken med kommentarer

I detta Statistiska meddelande redovisas resultatet av skördeprognoser avseende spannmål och oljeväxter för år 2017. Preliminär skördestatistik för år 2017 kommer att redovisas på riksnivå i november och på länsnivå i december 2017. Slutliga skördeuppskattningar för 2017 redovisas våren 2018.

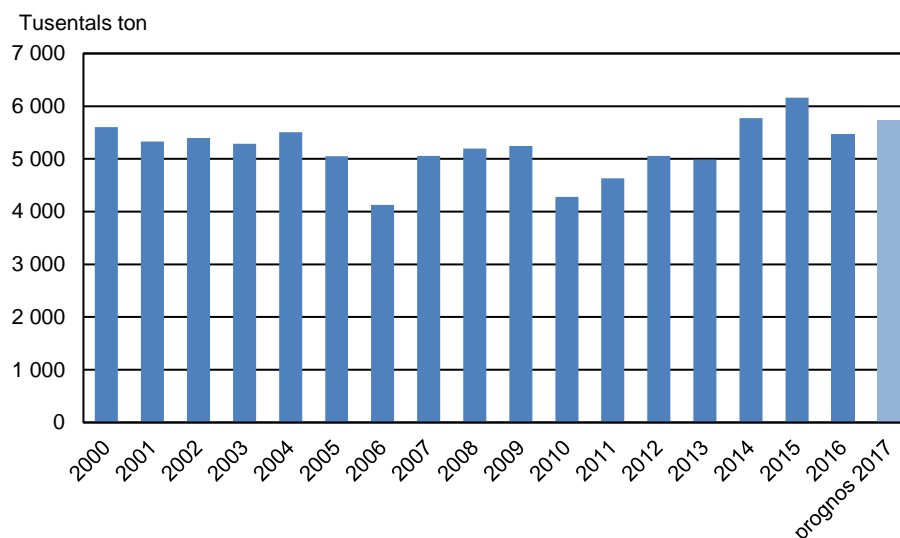
Jordbruksverket har utvecklat en prognosmetod för att uppskatta skörden av olika grödor utifrån väderdata och tidigare års skördar. Metoden bygger på statistiska regressionsmodeller där skördarna för olika grödor beskrivs som funktioner av olika mått på väder. Modellerna tar hänsyn till skörde- och väderdata från januari 1965 till och med sommaren 2017 samt arealer för 2017. Skörde-data som används är hektarskördar på länsnivå för aktuella grödor och väderdata är månadsmedelvärde för medeldygnstemperatur respektive månadsvärde för nederbörd från en väderstation per län. Modellen säger inte något om kvaliteten på de grödor som skördas.

Skördeprognosen omfattar nio spannmålsgrödor, höstvetete, vårvete, höstråg, höstkorn, vårkorn, havre, blandsäd, höstrågvete och vårrågvete samt fyra oljeväxtgrödor, höstraps, vårraps, höstrybs och vårrybs. För varje gröda prognostiseras hektarskörd och totalskörd. Dessutom prognostiseras totalskördar för spannmål totalt och oljeväxter totalt. I tabellerna E och F i avsnittet Statistikens tillförlitlighet redovisas procentuella skillnaden mellan tidigare års skördeprognoser och slutliga skördar.

Totalskördar

Prognosen för den totala skörden av respektive gröda beräknas genom att multiplicera den prognostiserade hektarskörderna med den totala grödarealen. De arealer som används är preliminära och hämtades från Jordbruksverkets administrativa stödregister den 4 augusti 2017 och avser all stödansökt grödareal vid tidpunkten. Den slutliga statistiken för skördeuppskattningarna avseende 2017, som publiceras våren 2018, baseras på de slutliga arealerna i JO 10 SM 1703 (Jordbruksmarkens användning 2017, slutlig statistik).

År 2015 var det den största totalskörderna av både spannmålsväxter och oljeväxter sedan 1990. Båda kategorierna hade mindre totalskördar 2016 medan prognosen för 2017 visar att totalskördarna ökar igen. Årets spannmålsskörd förväntas bli den tredje största under 2000-talet och oljeväxtskörden förväntas bli den näst största under 2000-talet. I figur A visas den totala spannmålsskörderna för åren 2000–2016 samt prognosen för 2017.

Figur A. Total spannmålsskörd 2000–2016 samt prognos för 2017

I tablå A redovisas prognoserna för totalskördar för 2017 gällande spannmålsgrödor och oljeväxter. Spannmålsskördens uppskattas bli drygt 5,7 miljoner ton för år 2017, vilket är en ökning med 5 % jämfört med såväl förra året som genomsnittsskördens för de fem senaste åren 2012–2016. Att spannmålsskördens förväntas öka jämfört med 2016 beror främst på att hektarskördar av flertalet spannmålsgrödor förväntas bli högre.

Höstvete svarar för knappt 49 % av den totala spannmålsskördens och förväntas få en totalskörd på 2,8 miljoner ton. Det är en ökning med 12 % jämfört med 2016 och 22 % jämfört med genomsnittet för 2012–2016. Den näst största grödan är vårkorn som förväntas få en totalskörd på 1,5 miljoner ton. Det är en ökning med 3 % jämfört med 2016 men en minskning med 8 % jämfört med genomsnittet för åren 2012–2016. Höstråg förväntas öka med 33 % jämfört med 2016, vilket är den största procentuella ökningen. Den stora ökningen beror främst på att arealerna ökar med 30 %. Totalskördarna för vårrågveten förväntas minska mest procentuellt, den minskar med 35 %. Det beror både på minskade arealer och lägre hektarskördar. Vårrågveten är den minsta spannmålsgrödan och står enligt prognosen för endast 0,1 % av den totala spannmålsskördens.

Totalskördens av oljeväxter uppskattas bli 0,35 miljoner ton vilket är en ökning med 32 % jämfört med 2016 och 10 % jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren, 2012–2016. Höstraps svarar för drygt 95 % av oljeväxtskörden och förväntas få en totalskörd på 0,34 miljoner ton. Totalskördens av höstraps förväntas öka med 35 % jämfört med året innan och 24 % jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren, 2012–2016. Ökningen beror främst på större arealer. Vårtraps är den enda oljeväxtgrödan som förväntas få en mindre totalskörd i år än 2016. Den minskar med 13 % och det beror främst på mindre arealer.

I tablå F i avsnittet Statistikens tillförlitlighet under Fakta om statistiken finns information om hur stor procentuell skillnad det varit mellan prognostiserad totalskörd och totalskörd enligt slutlig skördestatistik för åren 2012–2016. Skillnader redovisas för enskilda grödor samt spannmål och oljeväxter totalt.

Tablå A. Hektarskörd, areal och total skörd

Gröda	Hektarskörd (Kg)		Areal (Ha)	Total skörd (tusen ton)		
	Prognos 2017	Preliminär 2017 ¹		Prognos 2017	2016	Genomsnitt 5 år ²
Höstvete	6 880	408 360		2 808	2 502	2 298
Vårvete	4 800	66 306		318	340	379
Höstråg	6 280	21 564		135	102	141
Höstkorn	6 270	19 431		122	110	86
Vårkorn	4 950	298 089		1 475	1 428	1 599
Havre	4 340	158 477		687	772	753
Höstrågvete	5 920	25 742		152	149	172
Vårrågvete	3 360	1 941		7	10	11
Blandsäd	3 700	11 329		42	55	56
Summa spannmål		1 011 239		5 746	5 467	5 489
Höstraps	3 200	105 498		337	250	271
Vårraps	2 020	6 698		14	16	47
Höstrybs	1 920	976		2	2	1
Vårrybs	1 190	1 174		1	1	2
Summa oljeväxter		114 346		354	269	321

¹ Enligt Jordbruksverkets administrativa register, 2016-08-04. Arealerna kan skilja sig jämfört med de arealer som redovisas i JO 10 SM 1702. Detta beror på att viss bearbetning av underlaget genomförs till JO 10 SM 1702 samt att den publikationen avser arealer på företag som ingår i Lantbruksregistret medan här avses all stödansökt areal vid tidpunkten.

² Genomsnittet är beräknat utifrån den slutliga statistiken för skördeuppskattningarna år 2012–2016. Genomsnittet för höstrybs är endast baserat på fyra år eftersom siffrorna för 2013 inte publicerats i den slutliga skördestatistiken på grund av för litet underlag. År 2014 och tidigare var rågvete inte uppdelat på höst- respektive vårröda. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015–2016 och ca 7 % under 2017. Detta medför att genomsnittet för höstrågvete är baserat på totalskördar va rågvete 2012–2014 samt totalskörd av höstrågvete 2015–2016. Genomsnittet för vårrågvete är baserat på totalskördar för 2015–2016.

Hektarskördar

Prognoser för hektarskördar år 2017 presenteras i tablå B. Prognoserna jämförs med hektarskördarna 2016 och med genomsnittliga hektarskördar för åren 2012–2016 enligt den slutliga skördestatistiken.

Höstvete är den spannmålsgröda som förväntas få störst hektarskörd 2017. Enligt prognosen blir den 6 880 kg/ha vilket är en ökning med 3 % jämfört med 2016 men en minskning med 1 % jämfört genomsnittet för 2012–2016. Havre, blandsäd och vårrågvete är de spannmålsgrödor som förväntas få en lägre hektaravkastning 2017 än året innan. Vårrågvete förväntas minska mest (-11 %) till 3 360 kg/ha. Vårrågvete blir då den spannmålsgröda med lägst hektaravkastning 2017. Jämfört med genomsnittet för de fem senaste åren uppskattas hektarskördarna för de flesta spannmålsgrödorna öka. Blandsäd förväntas öka mest med 8 %.

Bland oljeväxterna får höstraps den högsta hektarskörd enligt prognosen. Hektarskörderna uppskattas till 3 200 kg/ha. Det är ökning med 7 % jämfört med 2016 och en minskning med 9 % jämfört med genomsnittet för 2012–2016. Höstrybs är den enda oljeväxtgrödan som förväntas få en högre hektarskörd än både 2016 och genomsnittet för de senaste fem åren. Enligt prognosen blir hektarskörderna av höstrybs 1 920 kg/ha.

Procentuella skillnader mellan tidigare års prognoser av hektarskördar och hektarskördar enligt slutlig skördestatistik redovisas i tablå E i avsnitt Statistiken tillförlitlighet under Fakta om statistiken. Redovisning sker per gröda och för åren 2012–2016.

Tablå B. Hektarskörd, kg/ha

Gröda	Prognos 2017	Hektarskörd 2016	Genomsnitt 2012–2016 ¹
Höstvete	6 880	6 680	6 930
Vårvete	4 800	4 540	4 630
Höstråg	6 280	6 120	6 190
Höstkorn	6 270	5 780	6 150
Vårkorn	4 950	4 760	4 840
Havre	4 340	4 450	4 280
Höstrågvetete	5 920	5 410	5 630
Vårrågvetete	3 360	3 770	3 710
Blandsäd	3 700	3 730	3 440
Höstraps	3 200	3 000	3 520
Vårrops	2 020	2 090	1 960
Höstrybs	1 920	1 520	1 690
Vårrybs	1 190	1 220	1 250

¹ Genomsnittet för höstrybs är endast baserat på fyra år eftersom siffrorna för 2013 inte publicerats i den slutliga skördestatistiken på grund av för litet underlag.

År 2014 och tidigare var rågvete inte uppdelat på höst- respektive vårgröda. Vårrågvetete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015–2016 och ca 7 % under 2017. Detta medför att genomsnittet för höstrågvetete är baserat på hektarskördar av rågvete 2012–2015 samt hektarskörd av höstrågvetete 2015–2016. Genomsnitt för vårrågvetete är baserat på hektarskördar för 2015–2016.

Väder

I januari i år var det kallare än normalt i södra Sverige och varmare i övriga landet. Februari och mars var sedan varmare än normalt i hela landet och följdes av april som var kallare än normalt i nästan hela landet. I maj och juni var det framför allt kallare än normalt i Norrland medan juli var kallare än normalt i nästan hela Sverige. Floda i Södermanland är den enda stationen som vi hämtar data från som var varmare än normalt under hela perioden, januari till juli. Nederbörden har varierat hittills i år. I januari var det mindre nederbörd än normalt i nästan hela landet. Det följdes av februari som varierade beroende på var i Sverige mätstationen fanns och mars som hade mer nederbörd än normalt i stora delar av landet. Under perioden april till juli var det sedan mindre nederbörd vid de flesta av de mätstationer som ingår i skördeprognosen. Hur temperaturen varit under 2017 jämfört med normalt redovisas i tablå C och tablå D visar hur nederbörden varit jämfört med normalt.

Tablå C och D visar vilka väderstationer som används samt hur temperaturen och nederbörden varit under 2017 jämfört med genomsnittet under de senaste 30 åren. För att få jämförbarhet mellan olika typer av väderdata beskrivs dessa i formeln $(v-m)/s$ där v är årets väderdata, m är medelvärdet över de senaste 30 åren och s är standardavvikelsen. Värdet 0 betyder att variabeln i år är lika med genomsnittet under de senaste 30 åren. Positiva värden betyder att årets variabelvärde är större än normalt medan negativa värden betyder att årets variabelvärde är mindre än normalt. Höga värden (över 1,5) ger en indikation på att skillnaden jämfört med genomsnittet är relativt stor.

Tilläggs bör att om till exempel den normerade skillnaden i temperatur är lika för två regioner så betyder det inte nödvändigtvis att båda regionerna har haft exakt lika stor skillnad gentemot genomsnittstemperaturen mätt i grader. Detta eftersom skillnaden mellan årets temperatur och genomsnittstemperaturen divideras med hur stor variationen i temperaturen varit under dessa 30 år. Denna variation skiljer sig åt mellan varje region. T.ex. har Stockholm-Bromma (Stockholm), Prästkulla (Jönköping) och Boden (Norrbottnen) en normerad skillnad på -0,8 i juli gällande temperaturen. För Stockholm-Brommas del innebär det att årets temperatur var 1,3 grader lägre än genomsnittet. I Prästkulla var den 1,4 grader lägre och i Boden 1,1 grader lägre än genomsnittet. Därför är det svårt att

ge en uppskattning om vad värdena i tabellen motsvarar räknat i grader och millimeter.

Prognoserna bygger på att årets väder från augusti och framåt är som under ett normalår, det vill säga medelvärdet för de senaste 30 åren. Skulle vädret från augusti och framåt avvika avsevärt från normalåret kan skillnaderna mellan prognoserna och de verkliga skördarna bli stora. Modellen säger inte heller något om kvaliteten på de grödor som skördas.

Temperatur

I tablå C kan man se hur temperaturerna 2017 har varit jämfört med normalt. I januari–mars samt maj–april har det varmare än normalt i stora delar av landet medan det varit kallare än normalt i april och juli för alla mätstationer utom Floda i Södermanland.

Tablå C. Normerad skillnad för temperatur mellan årets väderdata och genomsnittsdata under de senaste 30 åren

Län	Station	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Stockholms	Stockholm-Bromma	0,3	0,4	0,8	-0,9	-0,1	-0,1	-0,8
Uppsala	Uppsala	0,4	0,5	0,8	-0,7	0,1	0,3	-0,3
Södermanlands	Floda	0,0	0,4	1,1	0,7	1,2	1,2	0,4
Östergötlands	Norrköping	0,2	0,5	0,8	-0,6	0,5	0,3	-0,3
Jönköpings	Prästkulla	0,2	0,5	0,8	-1,0	0,4	0,1	-0,8
Kronobergs	Växjö	-0,1	0,4	0,8	-0,9	-2,3	0,1	-0,9
Kalmar	Kalmar	-0,2	0,6	0,8	-0,2	0,2	0,6	-0,9
Gotlands	Visby	0,1	0,3	0,7	-0,9	-0,1	0,2	-0,9
Blekinge	Bredåkra	-0,1	0,4	0,9	-0,5	0,6	0,4	-0,9
Skåne	Malmö	-0,1	0,2	0,8	-0,5	0,7	0,0	-0,9
Hallands	Ullared	-0,1	0,1	0,5	-0,9	0,4	0,3	-0,9
Västra Götalands	Skara	0,3	0,4	0,7	-0,7	0,5	0,1	-1,0
Värmlands	Karlstad	0,4	0,2	0,7	-0,6	0,5	0,1	-0,6
Örebro	Örebro	0,5	0,5	0,8	-0,6	0,9	0,3	-0,4
Västmanlands	Västerås	0,3	0,2	0,7	-0,6	0,4	0,0	-0,2
Dalarnas	Falun	0,2	0,5	0,8	-0,4	0,4	0,0	-0,9
Gävleborgs	Järvsö	0,1	0,5	0,2	-0,9	-0,3	-0,4	-1,7
Västernorrlands	Lännäs	0,3	0,4	0,3	-1,3	-1,7	-0,8	-1,0
Jämtlands	Frösön	1,0	0,1	0,1	-0,7	-0,5	-0,2	-1,0
Västerbottens	Umeå	0,7	0,4	0,5	-0,6	-0,9	-0,6	-0,9
Norrbottens	Boden	1,4	0,8	0,6	-0,3	-0,8	-0,1	-0,8

Nederbörd

Tablå D visar att nederbörden varierat i landet jämfört med normalt på respektive mätplats. Framför allt var det mindre nederbörd än normalt i januari samt maj till juli.

Tablå D. Normerad skillnad för nederbörd mellan årets väderdata och genomsnittsdata under de senaste 30 åren

Län	Station	Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli
Stockholms	Vallentuna	-0,6	0,2	-0,1	-0,1	-1,1	0,2	-1,3
Uppsala	Uppsala	-0,7	-0,8	0,1	-0,3	-1,4	-0,8	-1,1
Södermanlands	Floda	-0,8	-0,6	0,5	-0,5	-1,6	-0,7	-1,8
Östergötlands	Norrköping	-0,9	-0,5	1,3	0,3	-0,8	0,2	-1,3
Jönköpings	Prästkulla	-1,1	-1,2	0,1	0,1	-1,3	-0,1	-1,3
Kronobergs	Växjö	-1,0	-0,5	0,2	0,1	-1,3	-1,1	-1,0
Kalmar	Kalmar	-0,4	-1,0	1,0	-0,1	-1,0	1,2	-1,0
Gotlands	Vänge	-0,4	-1,6	1,1	-0,1	-1,1	0,1	-0,5
Blekinge	Lyckeby	-0,7	0,7	1,1	1,4	-1,5	1,3	0,6
Skåne	Malmö	-0,9	0,9	1,3	1,7	-0,9	-0,8	0,0
Hallands	Ullared	-0,8	0,9	0,4	0,1	-1,0	1,4	-1,4
Västra Götalands	Skara	-1,0	-0,8	0,9	-0,2	-1,2	-0,8	-1,5
Värmlands	Väse	-1,0	0,5	0,2	-0,3	-1,0	-0,4	-1,1
Örebro	Örebro	-0,8	-0,2	0,6	0,1	-1,4	-0,4	-1,4
Västmanlands	Västerås	-0,5	0,0	0,7	-0,6	-1,3	-0,3	-1,6
Dalarnas	Falun	-0,8	0,2	0,0	-0,8	-0,6	-0,8	-0,9
Gävleborgs	Järvsö	-0,7	0,0	-0,1	-0,6	-0,7	0,1	-0,8
Västernorrlands	Lännäs	-1,2	0,1	0,5	-0,1	0,2	-1,3	-1,7
Jämtlands	Tandsbyn	-0,5	0,2	0,3	-0,3	-0,4	-0,3	-0,1
Västerbottens	Tavelsjö	0,3	-0,1	-0,9	-0,1	0,1	-1,3	-1,4
Norrbottnens	Harads	-0,7	0,0	0,1	-0,2	-0,7	-1,1	0,8

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Jordbruksverket presenterar årligen slutliga skattningar av skörden för de viktigare grödorna. Dessa skattningar har de senaste åren gjorts utifrån intervjuundersökningar efter att tidigare ha byggt på objektiva mätningar av skörden på olika provytor. Preliminära resultat från dessa intervjuundersökningar publiceras under november/december och slutliga resultat under våren nästkommande år.

Då det finns ett behov av skördeinformation som kan redovisas vid ett tidigare tillfälle än de preliminära skördeskattningarna i november, har Jordbruksverket utvecklat en prognosmetod för att prognostisera skörden av olika grödor utifrån väderdata och tidigare års skördar. Metoden bygger på statistiska regressionsmodeller där skördarna för olika grödor beskrivs som funktioner av olika mått på väder. Modellerna tar hänsyn till skörde- och väderdata från januari 1965 till och med sommaren 2017.

De grödor som skördeprognosen omfattar är: höstvet, vårvete, höstråg, höstkorn, vårkorn, havre, blandsäd, höstrågvete, vårrågvete, höstraps, vårraps, höstrybs och vårrybs. I år är andra gången vi gör en prognos för höstrågvete och vårrågvete var för sig. 2014 och tidigare gick det inte att ange i stödansökan om rågvete var en höst- eller vårgröda. Det medförde att det inte fanns några hektarskördar för respektive gröda att basera en prognos på för 2015.

Så görs statistiken

Prognosmetod

Som underlag för prognoserna har skördedata på länsnivå (med nuvarande länsindelning omfattande 21 län) och väderdata från 21 väderstationer, en station i respektive län, använts samt stödansökta arealer 2017. Väderdata utgörs av månadsmedelvärden för medeldygnstemperaturen och månadsvärden för nederbörden för månaderna januari-oktober 1965–2016 och januari–juli 2017. För varje län och för varje gröda som odlas i någorlunda omfattning i respektive län tas en regressionsmodell fram som beskriver det statistiska sambandet mellan väderdata och hektarskörd. Dessa prognoser viktas sedan samman till en genomsnittlig hektarskörd för riket. Resultat presenteras enbart på riksnivå då prognoserna på länsnivå är alltför osäkra för att redovisas separat. Eftersom väderdata för månaderna augusti till oktober innevarande år inte finns tillgängliga vid prognostillfället antas att temperatur och nederbörd dessa månader blir ”normala”. Betydelsen av ”normala” är i detta fall medelvärdet av de senaste 30 åren.

Skördens beroende av vädret

Det kan konstateras att sambandet mellan skörd och väder är komplext, kanske alltför komplext för att på ett någorlunda enkelt sätt kunna sammanfattas i matematiska modeller. Ett problem är att avgöra vilka vädervariabler som påverkar en viss gröda i ett visst län och hur detta samband är beskaffat. Dataanalys visar att de vädervariabler som statistiskt sett har störst samband med skörden av höstsådda grödor är vädret i början på året (februari och mars) och då främst medeldygnstemperaturen. De variabler som förklarar variationer i avkastning av de vårsådda grödorna är framförallt temperaturen i mars, juni och juli och nederbörden från april t.o.m. juli. Om det är relativt torrt och varmt i mars/april så påverkar det såtidpunkten för vårgrödorna, vilket i sin tur bidrar till hur lång tillväxttid grödan får. Lång tillväxttid ger historiskt sett en större hektarskörd.

Statistikens tillförlitlighet

Felkällor

Precis som för de flesta andra prognoser finns det problem och källor för osäkerhet även i denna prognosmetod. Några av dessa är:

- ♦ De gjorda prognoserna bygger på verkliga uppgifter av väderdata fram till och med juli år 2017. För efterföljande månader har årets väderdata satts till normalvärden, vilket gör att prognoserna kan slå fel om årets väder i augusti och september skiljer sig markant från normalåret.
- ♦ Varje väderstation motsvarar ett län. Vilket kan påverka resultaten betydligt då förhållandena kan skilja sig åt inom ett län. Vissa stationer har lagts ner och vissa har tillkommit sedan 1965 vilket gör att alla tidsserier inte utgörs av data från en station utan har tagits fram utifrån olika stationer.
- ♦ Modellen med de vädervariabler som används, månadsmedelvärdet för dygnsmedeltemperaturen och månadsvärde för nederbörden, tar inte hänsyn till hur temperatur och nederbörd fördelar sig över månaden. Om exempelvis nederbörden kommit under en kort period en månad påverkar detta skörden annorlunda än om nederbörden varit jämnt utspridd över månaden.
- ♦ De slutliga skördeuppskattningarna, som delvis ligger till grund för denna prognos, har inte tagits fram med samma metod genom åren. Tidigare baserades dessa skördeuppskattningar främst på provtagningar i fält medan de sedan 1998 baseras på telefonintervjuer. Som en följd av metodbytet har hektarskörden fått en något annorlunda innebörd. När statistiken baserades på skörden från provytor avsåg hektarskörden skörd per besädd areal. När uppgifterna nu hämtas från jordbrukarna blir det mer fråga om en hektarskörd som avser skörd per bruttoareal av grödan. Det skulle i så fall ge en något lägre hektarskörd. Effekten blir dock inte så stor eftersom de uppmätningar av arealerna som har gjorts efter EU-inträdet har medfört att lantbrukarnas redovisning av grödarealerna under senare år överensstämmer allt bättre med den besädda arealen. De prognosmetoder som använts här blir något osäkrare om nivån på den faktiska skörden ändrats till följd av metodbyte.

Föregående års prognoser

För att belysa osäkerheten i skördeprognoserna redovisas i tablåerna E och F den procentuella skillnaden mellan publicerade prognoser och utfallet av de slutliga skördeskattningarna för åren 2012–2016. Påpekas bör att i de slutliga skördeuppskattningarna exkluderas arealer som valts att skördas som grönfoder. Prognosen tar ingen hänsyn till detta vilket bidrar till en systematisk överskattning av totalskördarna. Storleken på denna överskattning varierar från år till år beroende på hur stor andel som valts att skördas som grönfoder.

Positivt värde betyder att prognosen för hektarskörd respektive totalskörd var större än den slutliga skördeuppskattningen och negativt värde betyder på motsvarande vis att prognosen var mindre än den slutliga skördeuppskattningen. Tablå E visar att prognosen för 2016 förväntade sig lägre hektarskördar av vårkorn, havre, vårrågvete, blandsäd, vårraps och vårrybs än vad de slutliga skördeuppskattningarna blev. För resterande grödor var prognosen större än den slutliga skördeuppskattningen. Bland de senaste 5 åren var de största procentuella skillnaderna mellan prognos och utfall för år 2012.

Tablå E. Skillnader i hektarskörd mellan tidigare års prognoser och utfallet i de slutliga skördeuppskattningarna, %

Gröda	2012	2013	2014	2015	2016
Höstvete	2	4	0	-1	4
Vårvete	11	-2	1	-1	2
Höstråg	-11	3	-4	0	1
Höstkorn	-3	1	-6	3	5
Vårkorn	0	-8	-6	-6	-1
Havre	18	-9	-9	-7	-10
Höstrågvete ¹	-10	10	-7	3	7
Vårrågvete	..	..	..	..	-15
Blandsäd	18	-9	2	2	-7
Höstraps	-15	-5	-8	-11	5
Vårrops	-6	-6	-1	0	-4
Höstrybs	2	.	14	1	27
Vårrys	-1	0	38	-7	-1

¹ Efter 2014 är rågvete uppdelat i höst- respektive vårrågvete. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015–2016 och ca 7 % under 2017. År 2015 gjordes dock enbart prognos totalt för rågvete. Den prognosen jämförs här med en genomsnittlig hektarskörd av höstrågvete och vårrågvete. Utfallet som redovisas för höstrågvete 2012–2015 är utfallet för rågvete totalt.

Tablå F visar att prognosen för spannmål 2016 stämde relativt bra (en överskattning med 2 % totalt) mot de slutliga skördeuppskattningarna. Prognosen bygger på att vädret fr.o.m. augusti ska bli enligt ett normalår. Totalskörden av oljevaxter överskattades med 4 % för 2016. Prognosen underskattade hälften av oljevæxtgrödorna och totalt tre spannmålsgrödor.

Tablå F. Skillnader i totalskörd mellan tidigare års prognoser och utfallet av de slutliga skördeuppskattningarna, %

Gröda	2012	2013	2014	2015	2016
Höstvete	3	5	0	-1	4
Vårvete	14	-1	3	2	4
Höstråg	-11	4	-3	1	1
Höstkorn	-1	2	-5	5	6
Vårkorn	2	-7	-4	-4	2
Havre	24	-6	-6	-2	-6
Höstrågvete ¹	-9	10	-6	4	2
Vårrågvete	..	..	..	..	-10
Blandsäd	0	-19	-10	-12	-18
Summa spannmål	6	-2	-2	-2	2
Höstraps	-14	-5	-7	-11	5
Vårrops	-8	-5	-1	0	-2
Höstrybs	3	.	17	3	24
Vårrys	0	2	35	-6	-1
Summa oljevaxter	-12	-5	-7	-11	4

¹ Efter 2014 är rågvete uppdelat i höst- respektive vårrågvete. Vårrågvete svarar för ca 9 % av den totala arealen rågvete under 2015–2016 och ca 7 % under 2017. År 2015 gjordes dock enbart prognos totalt för rågvete. Den prognosen jämförs här med totalskörden av höstrågvete och vårrågvete. Utfallet som redovisas för höstrågvete 2012–2015 är utfallet för rågvete totalt.

För höstkorn, höstrågvete, vårrågvete, blandsäd och höstrybs baseras inte prognoserna direkt på väderdata då skördeuppskattningar inte gjorts under en tillräckligt lång period. Prognoserna för dessa grödor baseras istället på vilka samband de har med andra grödor. Detta förklarar de något större avvikelserna för just dessa grödor. Tilläggas bör också att den prognostiserade totalskörden av blandsäd systematiskt underskattas. Orsaken till detta är att prognosen, till skillnad från de slutliga skördeuppskattningarna, inte tar hänsyn till att vissa arealer

baljväxt/stråsädesblandningar skördas som mogen gröda och inte som grönfoder.

Vid jämförelse av tablåerna E och F syns det att om hektarskörden överskattas så överskattas nästan alltid totalskörden. Detsamma gäller underskattning av hektar- och totalskördar. Undantaget för 2016 är vårkorn där hektarskörden underskattas med 1 % och totalskörden överskattas med 2 %. Orsaken till sambanden är att arealerna som används vid beräkning av prognos och slutlig skörd inte skiljer sig så mycket. I Statistiskt meddelande, Jordbruksmarkens användning 2017, Preliminär statistik finns en tablå under Statistiken med kommentarer som visar hur stora skillnaderna var mellan preliminär och slutlig statistik gällande arealer 2016. Eftersom uttag av arealdata till denna prognosen är gjort senare på året än uttag till preliminära arealer är troligen skillnaden mellan uttaget till skördeprognosen och uttaget till slutliga arealer mindre än skillnaden mellan preliminär och slutlig statistik.

Bra att veta

Annan statistik

I november redovisas preliminära skörderesultat på riksnivå, med ett urval av cirka 1 000 lantbrukare som undersökningsunderlag.

I början av december redovisas preliminär skörd av potatis.

Preliminär skörd av spannmål, trindsäd och oljeväxter med redovisning på län, produktionsområden och riksnivå baserade på hela urvalet (drygt 4 000 lantbruk) redovisas i mitten av december.

Slutliga resultat från skördeundersökningar år 2017 redovisas under andra kvartalet 2018. Där räknas majs till mognad in i summan av den totala spannmålskörden, vilket inte görs i detta Statistiska meddelande.

Slutlig statistik om 2017 års grödarealer redovisas i oktober 2017.

Elektronisk publicering

Detta Statistiska meddelande finns kostnadsfritt åtkomligt på Jordbruksverkets webbplats <http://www.jordbruksverket.se> under Ta del av statistiken samt på SCB:s webbplats <http://www.scb.se> under Jord- och skogsbruk, fiske.

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Kvalitetsdeklaration.

In English

Summary

If you would like to download the publication in PDF format, then please click on the link “Första sidan – I korta drag” above, then click on the link “Hela publikationen (PDF)”.

Crop production forecast for cereals and oilseed crops in 2017

This report provides forecasts concerning yields per hectare and total production of cereals and oilseed crops for the year 2017. The results are presented at the national level.

Total production

The forecast shows that the total production of cereals is estimated to be 5.7 million tonnes in 2017, which is 5 % more than both 2016 and the average for the years 2012–2016. The main reason for the higher total production of cereals estimated for 2017 is that the area of Winter wheat is larger in 2017 than the last year. Winter wheat accounts for 49 % of the total production of cereals.

This year's harvest of oilseeds is estimated to be 0.35 million tonnes, which is about 32 % more than in 2016. Compared with the average total production of oilseeds for the last five years, the estimation of the production in 2017 is 10 % higher. Winter rape corresponds to 95 % of the total production of oilseeds.

Yield per hectare

Yields per hectare are estimated to increase for most of the cereal crops compared with 2016 and compared with the average yields per hectare for the last five years. The forecast shows that the yield of Winter wheat expected to increase by 3 % to 6 680 kg/ha and it is the highest yields per hectare for any cereals.

Yields per hectare for oilseed crops are estimated to increase for winter crops and decrease for spring crops compared with 2016. The forecast shows that the yield of Winter rape expect to be the highest yields per hectare for any oilseeds. It is expected to increase by 7 % to 3 200 kg/ha compared with the previous year. Compared with the average yield per hectare for the last five years, the yield of Winter rape is estimated to decrease by 9 %.

List of terms

Areal	Area
Blandsäd	Mixed grain
Genomsnitt	Average
Gröda	Crop
Havre	Oats
Hektarskörd	Yield per hectare
Höstkorn	Winter barley
Höstraps	Winter rape
Höstrybs	Winter turnip rape
Höstråg	Winter rye
Höstrågvete	Winter triticale
Höstvete	Winter wheat
Normskörd	Standard yield
Oljevaxter	Oilseed crops

Prognos	Forecast
Rågvete	Triticale
Spannmål	Cereals
Total skörd	Total production
Vårkorn	Spring barley
Vårraps	Spring rape
Vårrybs	Spring turnip rape
Vårrågvete	Spring triticale
Vårvete	Spring wheat